

Malmö kommun
malmostad@malmo.se

2018-02-05
Dnr 400-2016:11437

Beslut

efter kvalitetsgranskning av Dammfriskolans arbete vid elevers
övergångar till årskurs 7 i Malmö kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av arbetet med elevers övergångar till årskurs 7. Syftet är att granska hur skolor arbetar med elevers övergång till årskurs 7 för att skapa kontinuitet och progression i elevers lärande och utveckling. Det är arbetet vid den mottagande årskursen som är föremål för granskning.

De övergripande frågeställningarna är:

- 1) I vilken utsträckning inhämtar skolan systematiskt information om elevers kunskapsnivå, behov och förutsättningar?*
- 2) I vilken utsträckning används den inhämtade informationen för att skapa kontinuitet och progression i elevers lärande och utveckling?*

Frågeställningarna ska besvaras inom ramen för varje enskilt granskningsbeslut på verksamhetsnivå samt på övergripande nivå inom ramen för en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Granskningen genomförs i 17 skolor. I urvalet ingår såväl kommunala som fristående skolor belägna i större och mindre kommuner. Dammfriskolan med Malmö kommun som huvudman ingår i denna granskning.

Skolinspektionen besökte Dammfriskolan den 29 november - 1 december 2017. Besöket genomfördes av utredarna Anna Alm och Lars Jennfors. Intervjuer med elever, vårdnadshavare, lärare, elevhälsa och skolledning har genomförts. Inspektörerna tog också del av elevdokumentation som fördes över i samband med övergången 2017.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

I detta beslut gör Skolinspektionen en samlad bedömning av det granskade området utifrån de övergripande frågeställningarna. Därefter följer en motivering till de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

Skolinspektionens bedömning

Inhämta information

Skolinspektionen bedömer att Dammfriskolan inte systematiskt inhämtar information om elevers kunskapsnivå, behov och förutsättningar inför årskurs 7. Granskningen visar att Dammfriskolan inte begär in skriftlig information om alla elevers kunskapsnivå, behov och förutsättningar. Exempelvis efterfrågar skolan inte alla elevers betygsresultat.

Granskningen visar också att det saknas ändamålsenliga handlingsplaner och rutiner på Dammfriskolan för hur informationen ska inhämtas, spridas och användas. Granskningen visar att den elevinformation som överlämnas är av varierande kvalitet och karaktär.

Vidare visar granskningen att Dammfriskolan endast samverkar med en avlämnande skolas mentorer när det gäller överlämningar av elever från årskurs 6 till 7 trots att skolan tar emot elever från tolv andra skolor inom Malmö kommun.

Använda informationen

Skolinspektionen bedömer att Dammfriskolan inte har rutiner för hur informationen ska bearbetas och spridas till de lärare och den elevhälsopersonal som behöver den. Granskningen visar att den information som kommer lärarna till del är av skiftande karaktär och kvalitet. Granskningen visar också att det på skolan saknas en samsyn kring hur informationen om elevers behov och förutsättningar ska användas.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden.

- Skolan behöver inhämta relevant information om elevernas kunskapsnivå på såväl individ- som gruppnivå, från alla avlämnande skolor.

Skolinspektionen bedömer att Dammfriskolan inte i tillräcklig utsträckning inhämtar information om alla elevers kunskapsnivå för att kunna skapa sammanhang, kontinuitet och progression i deras lärande. Granskningen visar att det inte begärs in någon information om samtliga elevers kunskapsnivå eller någon information om hur långt eleverna har kommit i utvecklingen av de förmågor som de enligt läroplanen ska utveckla. Skolan behöver också på gruppnivå, skapa sig en bild av de kunskapsområden och arbetsområden som eleverna redan gått igenom. I granskningen framkommer att eleverna får läsa om det de redan lärt sig. Granskningen visar dock att när det gäller elever som har tydliga stödbehov så sker en mer fullödlig överlämning mellan skolorna.

Granskningen visar vidare att lärarna inte alltid får information om de högpresterande eleverna och därför inte kan ge dem den stimulans som de behöver för att kunna nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Skollagen är tydlig med att alla elever, även de elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling.

- Skolan behöver utarbeta ändamålsenliga handlingsplaner och rutiner så att det blir tydligt för alla avlämnande skolor vilken information skolan behöver om elevers kunskapsnivå, behov och förutsättningar. Skolan behöver också utarbeta rutiner kring hur informationen systematiskt ska spridas till den personal som behöver den. I det arbetet behöver lärare och annan personal involveras.

Granskningen visar att det saknas lokala handlingsplaner såväl som centrala riktlinjer från huvudmannen för hur övergången ska gå till och för hur informationen om eleverna ska användas. Lärarna efterlyser en lokalt eller centralt utformad mall för hur övergångarna ska gå till så att överlämningen ser ut på samma sätt oberoende av vilken skola eleven kommer

från. Dammfriskolan har en återkommande och till delar organiserad överlämning enbart med en avlämnande skola. Med övriga skolor samverkar Dammfriskolan inte kring överlämningen.

Granskningen visar också att rektorn behöver skapa nödvändiga förutsättningar för en god samverkan med alla avlämnande skolor när det gäller övergångar. Lärare och övrig personal säger att de ofta behöver kontakta avlämnande skolor gällande enskilda elever som en följd av att det i många fall helt saknas information. Då ansvaret för informationsinhämtningen ligger på enskilda lärare blir resultatet att elever i behov av stöd och stimulans inledningsvis på terminen inte får dessa behov tillgodosedda.

Vidare visar granskningen att informationen om elevernas förutsättningar och behov sprids muntligen mellan lärarna på arbetslagsmötena där även elevhälsan deltar. Enligt både lärarna och elevhälsan förloras överlämnad information främst till följd av personalbyten och omorganisation på skolan. Detta resulterar i att värdefull information om elevers förutsättningar och behov inte kan användas i planeringen och genomförandet av undervisningen då den inte är känd. Vid både dokumentstudier och intervjuer med lärare och elevhälsa framkommer att överlämningarna präglas av en beskrivning av elevernas personliga egenskaper. Granskningen visar att den information som skolan får präglas av en överbetoning på elevernas personliga egenskaper.

- Rektorn behöver ansvara för att följa upp arbetet med övergångar, analysera resultatet och utifrån en sådan analys ta fram åtgärder för att förbättra arbetet med övergångarna.

Skolinspektionen bedömer att rektorn på Dammfriskolan inte i tillräcklig utsträckning ansvarar för att arbetet med att inhämta och använda information om elever vid övergången mellan årskurs 6 och 7 följs upp och utvecklas. Rektorn, lärarna och övrig personal har inte tillsammans diskuterat och definierat syftet med informationsinhämtningen om eleverna inför övergången och inte heller vilken information som behöver inhämtas.

Rektorn på Dammfriskolan behöver därför se till att förtydliga sitt ansvar för att arbetet med att inhämta, värdera och använda informationen följs upp inom ramen för kvalitetsarbetet. Skolinspektionen betonar vikten av att utvärdera olika processer i skolan för att kunna förbättra dem. Detta behövs även som ett led i att inte göra förbättringsprocesser personbundna utan fungera organisatoriskt i ett system.¹

¹ Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98) med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet, s. 11.

1.1 Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2 oktober 2018 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

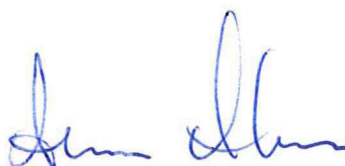
Redogörelsen skickas via e-post *Skolinspektionen.Lund@skolinspektionen.se*, till eller per post till, *Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund*. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400–2016:11437) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

Lotta Kårlind

Enhetschef

Anna Alm

Utredare/Föredragande

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/skolans-arbete-vid-elevers-overgang-till-arskurs-7/>

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Dammfriskolan är en centralt belägen skola i Malmö och omfattar förskoleklass och årskurserna 1-9. Huvudman är Malmö kommun. I årskurs 7 går 86 elever och på skolenheten cirka 700 elever. Skolenheten leds av en rektor och en biträdande rektor. I anslutning till skolan finns även ett fritidshem.

Till årskurs 7 kommer elever från framförallt två skolor: Dammfriskolan och från Annebergsskolan, vilka båda har Malmö kommun som huvudman. Av de 86 eleverna i årskurs 7 kommer 18 från Annebergsskolan. Dammfriskolan får också elever från 12 andra skolor inom Malmö kommun.

Dammfriskolan har spetsutbildning i matematik i årskurserna 7-9 så enstaka elever kommer till Dammfriskolan i årskurs 7 från andra kommuner och enskilda huvudmän.

Bilaga 2: Rättslig reglering

Skollagen (SFS 2010:800)

1 kap. 4 § 1-2 st.

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. [...]

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. [...]

3 kap. 3 §

Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

3 kap. 5a §

Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, såvida inte annat följer av 8 §.

3 kap. 8 § 1 st.

Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

3 kap. 9 § 1 st.

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

4 kap. 3 §

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

4 kap. 4 §

Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå.

Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Rektorn och förskolechefen ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs enligt första och andra styckena.

4 kap. 5 §

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Förordning (SKOLFS 20110:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklass och fritidshemmet

1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.

2.5 Övergång och samverkan

Förskoleklassen, fritidshemmet och skolan ska samverka på ett förtroendefullt sätt med varandra och förskolan för att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Inför övergångar ska de berörda skolformerna och fritidshemmet utbyta kunskaper, erfarenheter och information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i elevernas utveckling och lärande. Skolan ska även samverka med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Det ska även finnas samarbetsformer som syftar till att förbereda eleverna och deras vårdnadshavare inför övergångar.

Riktlinjer

Läraren ska

- i samverkan med förskollärare i förskolan, lärare i övriga berörda skolformer och fritidshemmet utbyta kunskaper och erfarenheter samt information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i elevernas utveckling och lärande,
- i samverkan med arbetslaget i förskolan, lärare i övriga berörda skolformer och fritidshemmet förbereda eleverna och deras vårdnadshavare inför övergångar,
- vid övergångar särskilt uppmärksamma elever som är i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd, och
- ta tillvara möjligheter till kontinuerligt samarbete om undervisningen i förskoleklassen, skolan och fritidshemmet.